

KUNTALAISALOITE ILMAISEN EHKÄISYN LAAJENTAMISESTA MYÖS ALLE 25-VUOTIAILLE MIEHILLE SEKÄ ILMAISESTA EHKÄISYN LOPETTAMISESTA

289/06.01.00/2018

SOSTE 07.05.2018 § 86

Valmistelijat avoterveydenhuollon osastonhoitaja Marianne Junes-Leinonen, johtava hoitaja Maarit Alalahti, lääkäri Tea Taskila:

Henna Knuuti on tehnyt alla olevan aloitteen ilmaisen ehkäisyn laajentamisesta myös alle 25-vuotiaille miehille sekä ilmaisesta ehkäisyn lopettamisesta.

"Ehdotan ilmaisen ehkäisyn tarjoamista alle 25-vuotiaille torniolaisille miehille sekä ilmaista ehkäisyn lopettamista alle 25-vuotiaille torniolaisille. Torniolaiset alle 25-vuotiaat naiset saavat ilmaisen ehkäisyn.

Maksuttoman ehkäisyn on todettu lisäävän ehkäisyn käyttöä. Maksutonta ehkäisyä tarjoavissa kunnissa nuorten tekemien raskaudenkeskeytysten määrä on laskenut ja sukupuolitauditartuntojen määrä on vähentynyt. Raumalla alle 20-vuotiaiden klamydiatartuntojen määrä on laskenut kolmanneksella. Tervolassa nuorille tarjottava maksuton ehkäisy on otettu hyvin vastaan. Torniossa kokemukset alle 25-vuotiaille tarjottavasta maksuttomasta ehkäisystä ovat niin ikään hyviä, mutta lyhyen kokemuksen takia Tornioista ei vielä esitä vaikuttavuuslukuja. Torniossa maksuton ehkäisy ulotettiin koskemaan alle 25-vuotiaita, kun huomattiin että teineille tehtävät raskaudenkeskeytykset eivät olleet suurin ongelma, vaan nimenomaan 20-24-vuotiaiden raskaudenkeskeytysmäärä oli huomattava.

Ehkäisyvastuu ja ehkäisyn kulut tulevat usein naisten kannettavaksi, samoin kuin ei-toivottujen raskauksien seuraukset. Jotta ehkäisyvastuu ei luisuisi täysin naisten harteille, on tärkeää, että maksuttoman ehkäisyn piiriin tulisivat myös kondomit.

Alle 25-vuotiaiden torniolaisten ilmaisen kondomiehkäisyn ulottaminen myös miehille olisi tasa-arvoa parantava asia.

Maksuttomana ehkäisynä tarjotaan henkilölle sopivinta ehkäisymuotoa. Ehkäisykapselit ja -kierukat kuuluvat myös valikoimaan. Näiden ehkäisymuotojen lopettamisesta aiheutuu käyttäjälle kustannuksia ja se voi olla yksi rajoittava tekijä ehkäisymuodon valinnassa. Ehkäisyn lopettamisesta aiheutuva pieni kustannus voi myös vaikeuttaa suunniteltua perheenperustamista, mikä alentaa syntyvyyttä. Hormonaaliset ehkäisyvalmisteet eivät aina ole sopivia ja ne voivat

aiheuttaa yksiötasolla voimakkaita haittavaikutuksia."

Valmistelijoiden esitys lausunnoksi aloitteeseen:

On totta, että vastuu seksuaali- ja lisääntymisterveydestä on perinteisesti ollut naisilla ja palvelut on koettu heille suunnatuiksi. Uusien toimintatapojen ja käytäntöjen myötä on pyritty siihen, että vastuu seksuaali- ja lisääntymisterveydestä koettaisiin yhteiseksi asiaksi ja että miehet saataisiin aktiivisesti palvelujen käyttäjiksi.

Uutena käytäntönä on ehkäisyneuvolaan kutsuttu kaikki 8 lk:n oppilaat tutustumaan ja erityisesti näillä käynneillä on painotettu yhteistä vastuuta ehkäisystä.

Tornion kaupunki on tarjonnut alle 25-vuotiaille torniolaisille ilmaista ehkäisyä maaliskuusta 2016 alkaen. Ehkäisytarjonta on kohdistettu pääsääntöisesti naisille. Miehillä on tarjolla ilmaisia kondomeja ehkäisyneuvolassa ja opiskeluterveydenhuollossa. Ilmaisia kondomeja annetaan miehille pyydettyä ja silloin kun mies on mukana ehkäisyneuvolakäynnillä niitä tarjotaan.

Mikäli lähdetään säännölliseen kondomien jakamiseen miehille, tulee myös miesten varata aika ehkäisyneuvolaan. Miesten ehkäisytarve on hyvin yksilöllinen ja tarvittavan kondomimäärän arviointi on vaikeaa. Myös asiakkaiden yhteistä vastuuta kondomien hankinnasta on syytä korostaa.

Ehkäisykapselin ja -kierukan poistosta asiakas maksaa tällä hetkellä asiakasmaksun 20,64 euroa. Kapselin ja kierukan arvo on kaupungille n.110 euroa. Asiakaskäyntimaksu ei ole korkea suhteessa ehkäisyvälineen hintaan ja sitouttaa myös asiakasta turhilta ehkäisyvälineiden poistoilta. Pitkäaikaisen ehkäisyn aloittamiseen liittyy usein aluksi lieviä sivuvaikutuksia esim. vuotöhäiriöt. Pitkäaikaisesta ehkäisyä tarjotaan vain silloin kun asiakas ilmaisee tarpeensa ehkäisyn jatkuvaan tarpeeseen.

Edm.näkökohdat huomioiden on nykyinen käytäntö tarjota alle 25-vuotiaille torniolaisille ilmaista ehkäisyä riittävä.

TOIMIALAJOHTAJA LEENA KARJALAINEN:

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyy valmistelijoiden esityksen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Hyväksyttiin.
